

STUDENTKY A STUDENTI OCENĚNÍ VE 27. ROČNÍKU URBAN DESIGN AWARD PŘEDSTAVILI SVÉ PROJEKTY A DEBATOVALI O VÝUCE NA STŘEDOEVROPSKÝCH UNIVERZITÁCH

Již 27 let srovnává soutěž Urban Design Award urbanistické projekty z různých univerzit ve střední Evropě. Loni se jí zúčastnilo celkem osm vysokých škol ze zemí Visegrádské čtyřky. Vítězkou se stala Tereza Řihová – studentka ateliéru Zdeňka Rothbauera na Fakultě architektury ČVUT v Praze. V oceněném projektu se věnovala rozvoji centra Strakonice.

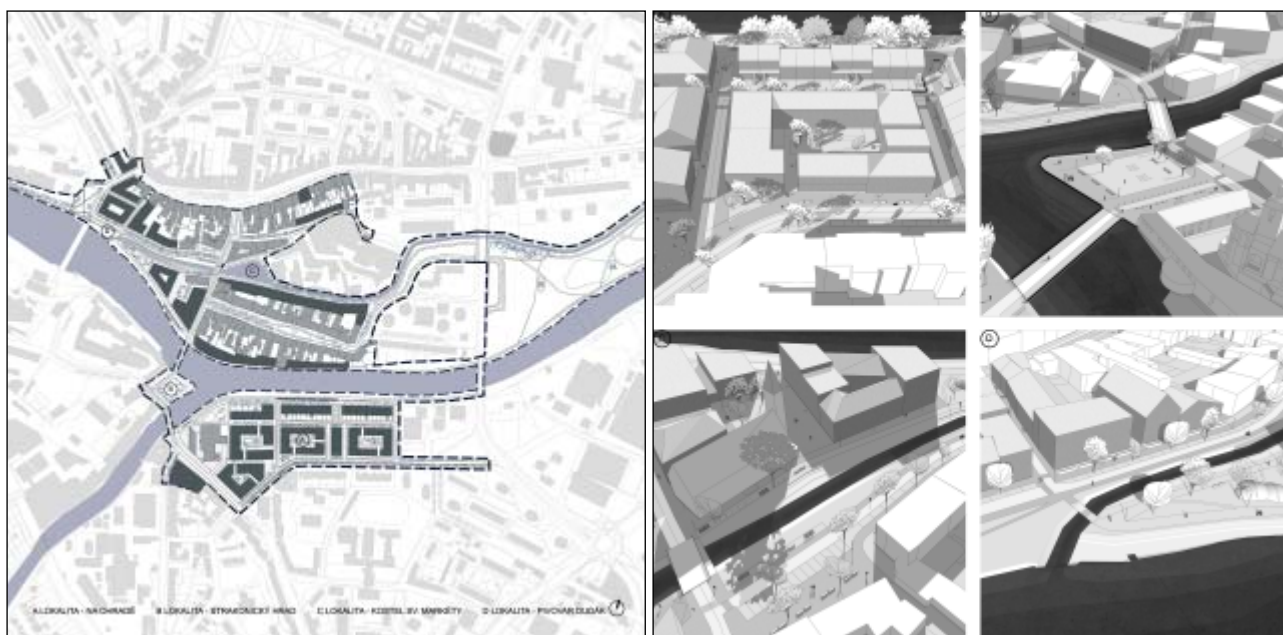
Vyhlášení vítězů a vítězek proběhlo ve středu 30. března 2023 za účasti děkana Fakulty architektury ČVUT Dalibora Hlaváčka, vedoucího Ústavu prostorového plánování doc. Jakuba Vorla a předsedy Asociace pro urbanismus a územní plánování ČR doc. Petra Durdíka. Na půdě fakulty zavítala také zástupkyně poroty Agnieszka Szumilas z Vratislavské univerzity. Přiznala se, že studenty na své domovské univerzitě osobně motivuje a soutěž má její velkou podporu. „Snažte se být co nejlepší a pokud se to podaří, přihlaste se!“ vzkázala všem studentům urbanistických témat. Urban Design Award není jen kláním mezi studenty, ale je přínosná také pro pedagogy napříč univerzitami. „Díky tak patří především vám všem, kteří přihlašujete své projekty a toto poznání nám zprostředkováváte,“ uzavřel Dalibor Hlaváček úvodní slovo před předáním diplomů, po němž následovala prezentace a debata s oceněnými studenty.

Ve školním roce 2021/2022 bylo přihlášeno celkem 62 prací. Porota rozhodovala ve složení **Igor Hobza** – předseda poroty, **Péter Szaló**, **Mateusz Gyurkovich**, **Jan Mackovič**, **Radek Toman**, **Katarína Smatanová** a **Agnieszka Szumilas**. Zasedání proběhlo tradičně formou telekonference, při které se diskutovalo především o hodnotách urbanistických projektů s ohledem na problémy současnosti. Porotci a porotkyně oceňovali funkčnost urbanistických principů, kvalitu analýz, na kterých projekty stojí a dobrou čitelnost prezentace vedoucí k jednoznačnému pochopení přínosu urbanistického řešení.

Ve výsledku porotkyně a porotci ocenili zejména projekty, které ukazují cesty, jak rozvíjet města narušená necitlivými zásahy z posledních desetiletí. Studentky a studenti ve vybraných projektech demonstrují, jak efektivně doplňovat městská centra, nachází vhodná měřítka veřejných prostranství a revidují kon-

cepty rozvoje města pro periferní oblasti. „V posledních letech vidíme mezi oceněnými častěji umírněné a drobné zásahy, které nalézají a rekonstruují skryté hodnoty stávajících struktur či objevují možnosti silných nových impulzů v kontextu současnosti. Takovým příkladem je oceněný koncept pro rozvoj Sarajeva,“ komentuje výběr poroty koordinátorka soutěže z Ústavu prostorového plánování Zuzana Poláková. Studenti také stále častěji upozorňují na dopady rozvoje automobilismu, kterým se města v určitých fázích historie podřídila. „Některé návrhy se můžou zdát neredné, bláznivé, ale někdy je potřeba být radikální, abychom si potřebu změny uvědomili nebo vůbec představili,“ zmínila Agnieszka Szumilas v následné diskusi.

Vítězný návrh studentky Terezy Řihové dobře demonstruje zmíněný trend. Citlivě vytipovanými úpravami znovunalézá městské centrum a vztah k řece, který město Strakonice odedávna vystihuje.

1. cena: Tereza Řihová – Return to the River

Přišlo o něj právě ustoupením automobilové dopravě. „Jsem opravdu rád, že jsme jako vítěze vybrali právě tento projekt, protože bude bezpochyby pro další studenty inspirací k tomu, aby nad urbanismem našich měst přemýšleli. Věřím, že některé z nich také přesvědčí, aby do vaší soutěže v dalších letech přihlásili i své urbanistické projekty,“ dodává Igor Hobza, předseda poroty a vedoucí architektonické kanceláře monom.

Více informací o soutěži najdete na webu www.fa.cvut.cz/cs/galerie/souteze/25939-urban-designaward nebo na adrese [facebook.com/urbaward](https://www.facebook.com/urbaward).

Oceněné projekty

1. cena: Tereza Říhová – Return to the River (FA ČVUT v Praze, Ústav navrhování I., vedoucí práce doc. Ing. arch. Zdeněk Rothbauer)

Hodnocení poroty

Projekt řeší centrum města Strakonice. Ačkoli mluvíme o historickém městě s dlouhou historií, z urbanistického hlediska dnes jeho centrum nepůsobí nijak celistvě, spíše jako stále nedokončené. Najdeme zde velkolepý hrad, řeka plyne přímo skrze centrum a poblíž je hlavní náměstí. Samostatně tyto části fungují velmi dobře, dohromady ale nevytváří městské centrum v pravém slova smyslu. Pro chodce je celkový pohled na město ovlivněn především existencí široké a rušné silnice, která prochází skrze centrum a odděluje právě náměstí od prostor hradu. Najdeme zde také množství nedokončených městských rezidenčních bloků. Člověk tak má často pocit, že kouká někomu do dvora. Doprava a nedokončená městská struktura jsou důležitými body, kterými by se město mělo zabývat.

Tereza Říhová s touto situací pracuje velmi pečlivě. V návrhu se inspiruje pů-

vodní urbánní strukturou a přidává jen to, co je potřeba. Decentním způsobem návrhu nachází cestu, jak obnovit genia loci kompaktního městského centra. Studentka velmi dobře pracuje s měřítkem a výškou navrhované struktury. S pomocí dobře zvolených nových regulativů vytváří nová malá náměstí, novou úroveň říčních břehů a spolu s novou blokovou strukturou také nové příjemné uliční prostory. Prezentace projektu dobře vystihuje decentní přístup, ale je možná až příliš minimalistická. Konkrétnější vizualizace by možná pomohly lepšímu pochopení autorského přístupu. Bez větších diskusí nicméně návrh představuje velmi kvalitní práci a výborně vybrané a ztvárněné téma.

2. cena: Patrícia Pecková – Kohnova cihelna – uhlíkovo neutrální mesto (FA VUT Brno, Ústav urbanismu, vedoucí práce doc. Ing. arch. Gabriel Kopáček, Dr.)

Hodnocení poroty

Oblast bývalé Kohnovy Cihelny je v současnosti opuštěným místem jižně od centra Brna. Ačkoli je situováno blízko městského centra, obklopují ho rozličná prostředí působící spíše periferním dojmem – sídliště ze 70. let, oblasti izolovaných rodinných domů, průmyslové oblasti, obchodní domy, národní přírodní památka Červený kopec, pitoreskní dělnická kolonie Kamenka a budovy z 18. a 19. století včetně Kláštera svatě Alžběty.

Návrh velmi dobře reflektuje místní specifika. Studentka představuje řešení založené na blokové struktuře, která je pro historické centrum Brna typická. Vytváří tak živý charakter pro čtvrť samotnou, kde se propojuje bydlení s přírodou, která plynule přechází do městského prostředí.

Představený koncept může sloužit jako inspirace pro mnoho nově vznikajících developerských projektů v předměstských oblastech evropských měst a obcí.

Je škoda, že uhlíková neutralita nebyla v návrhu propracována hlouběji. Projekt pracuje s mnoha principy šetrného plánování (měřítko, pěší dostupnost, vodní hospodářství atd.), to ale ještě neznamená uhlíkovou neutralitu tak, jak bylo vytyčeno v zadání projektu.

2. cena: Patrícia Pecková – Kohnova cihelna – uhlíkovo neutrální mesto

3. cena: *Martina Kováčová, Kristína Čangelová – Bratislava_Petržalka_DK Lúky Zone*

Porota kromě jiného ocenila, že byl k prezentaci projektu použit fyzický model, který dobře vystihuje hlavní principy návrhu ve velkém detailu.

3. cena: Martina Kováčová, Kristína Čangelová – Bratislava_Petržalka_DK Lúky Zone (FAD STU Bratislava, Ústav architektury občianskych budov, vedoucí práce Ing. arch. Jozef Bátor, PhD., Ing. arch. Štefan Polakovič)

Hodnocení poroty

Budoucnost panelových sídlišť je dlouholetou výzvou, které města v našem regionu čelí už několik dekad. V kontextu Petržalky, největšího sídliště v Bratislavě, cílí projekt na transformaci jeho zanedbané části na současnou městskou zástavbu.

Jako hlavní přednost navrhovaného řešení porota ocenila přístup intenzifikace prostřednictvím umístění městských forem zástavby, která propojuje stávající sídlištní strukturu Petržalky s přírodní krajinnou oblastí kolem rybníku Draždiak. Toto spojení vytváří novou urbánní vrstvu, která integruje kulturní krajinu do prostředí s přírodními prvky. Každá z budov nabízí jinou typologii bytových jednotek, což dohromady aktivizuje území pro nové možnosti využití. To vše se zachováním a posílením stávající sítě veřejných prostranství s menšími polosoukromými komunitními prostory, které jsou přístupné různým sociálním skupinám.

Porota zejména oceňuje jednoznačně čitelnou grafickou prezentaci, neboť zejména v komplexních urbanistických návrzích je jejich dobrá pochopitelnost velmi důležitá.

Odměna: Anna Mahdalová – Still Looking for a Garden City (FA ČVUT v Praze, Ústav urbanismu, vedoucí práce Ing. arch. Michal Kuzemský, Ing. arch. Petra Kunarová)

Hodnocení poroty

Projekt se zabývá tématem zahradního města ve 21. století, snaží se najít protipól developerské masové výstavby, která postrádá charakter nebo ho hledá v přebujelé estetice. Základním elementem návrhu je vycizelovaná bytová jednotka, která ve variacích zaplňuje prostor pozemku na jižním okraji Střížkova – bohem zapomenuté části města. Z této estetiky návrh čerpá svůj potenciál.

Intenzivní propojení interiéru a exteriéru, gradient míry soukromí, uchopitelné

Odměna: *Anna Mahdalová – Still Looking for a Garden City*

měřítko a samotné architektonické řešení patří mezi jednoznačná pozitiva tohoto projektu. Návrh nereflektuje klasické urbanistické axiomy území–osa–dominanta, což je osvěžující, ale vytvoření různorodosti v rámci území by usnadnilo orientaci a přispělo by k větší identifikaci obyvatel s prostředím. Snaha o vytváření komunit v rámci projektu je jednoznačně chvályhodná a určitě by bylo dobré v tomto smyslu uvažovat o doplnění struktury o podpůrné funkce, jako jsou komunitní místnosti, prostory pro drobné podnikání atd. Myšlenka centralizovaného podzemního parkování se zdá pro předpokládanou plochu 4 hektarů s přibližně 700 obyvateli jako naivní a nedopracovaná.

Projekt je jedinečný a nadstandardně zpracovaný, a tak umožňuje rozvinout

potřebnou polemiku o budoucím rozvoji měst bez ohledu na to, jestli je tato diskuse vedena na akademické půdě nebo při praktickém navrhování.

Odměna: Tamás Gombos, Máté Érsek – VBL.PRSPRTY (FA BME Budapešť, Ústav urbanismu a městského plánování, vedoucí práce prof. Dr. György Alföldi DLA)

Hodnocení poroty

Plánovači se věnovali jedné z nejzranitelnějších oblastí Budapešti. Předností projektu je jeho založení na základě důkladných a rozsáhlých zkoumání. Sesbíraná data neslouží jen k nalezení charakteristik a potenciálů v oblastech kulturních, sociálních i ekonomických, ale autoři je dokázali velmi důkladně od-

prezentovat a přiblížit veřejnosti, což zajišťuje jeho čitelnost. Takové schopnosti vnímáme v urbanistické profesi jako klíčové zejména pro komunikaci s laiky a těmi, kdo o budoucnosti měst zpravidla rozhodují.

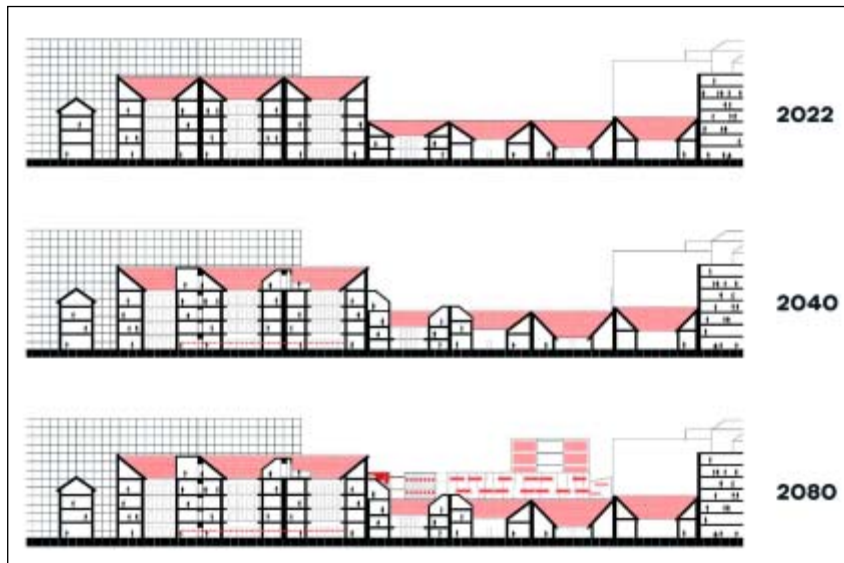
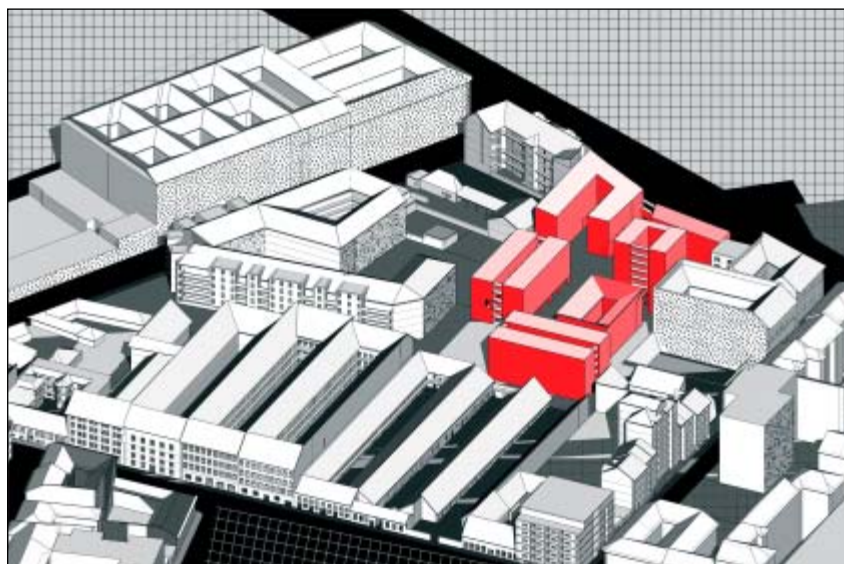
V reakci na rozvojový potenciál území navržená vize jasně vyjadřuje dualitu jeho minulosti. Prostřednictvím krásných fotografií je dobře zachycena poetika centrální části Budapešti a hodnoty tamějších, ač mnohdy špatně udržovaných, budov a prostranství. V celkovém plánu území se autoři odvážně rozhodli pro jejich zachování a pro nové potřeby 21. století zvolili cestu sotva znatelných rekonstrukcí a zásahů. Při dostavbě prázdných prostor byly brilantním způsobem reinterpretovány stávající urbanistické formy, které se odráží i v nově navrhované zástavbě, sloužící potřebám současné doby. Současnost návrhu byla vytvořena spojením funkčního mixu a urbánní struktury. Za výjimečný porota považuje jednotný graficko-vizuální styl, který je uplatňován od počáteční analytické fáze přes scénář budoucnosti až po konečný návrh.

Odměna: Zora Bogárová – Delirious Sarajevo (FA VUT Brno, Ústav památkové péče, vedoucí práce Ing. arch. Radek Toman, Ph.D.)

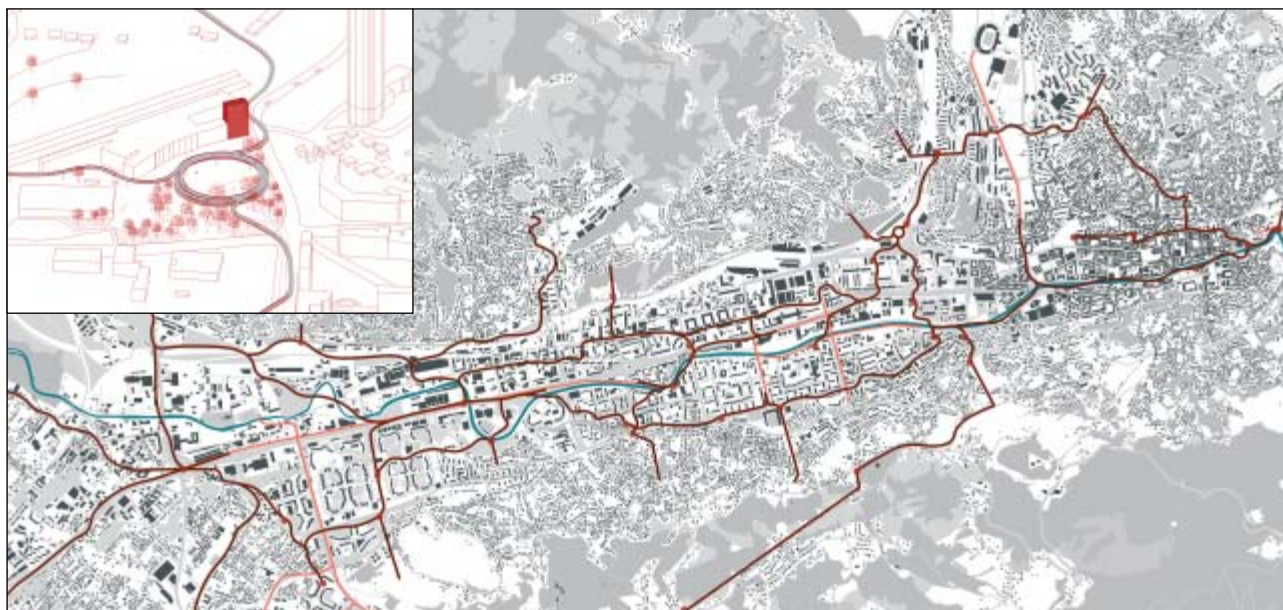
Hodnocení poroty

Projekt „Třešticí Sarajevo“, jehož autorkou je Zora Bogárová vznikl na Fakultě architektury VUT v Brně. Projekt se zabývá všudypřítomným tématem redukce automobilové dopravy ve městě. Cílem projektu je pozvolna snižovat závislost obyvatel na jejich osobních automobilech a zvýšit motivaci k užívání veřejné dopravy. Důležitým aspektem projektu jsou analýzy. Autorka přibližuje čtenářům, že Sarajevo, jak ho známe dnes, je rozmanité město s mnoha problémy: dopravní zácpy, znečištění životního prostředí, nedostatek zeleně na veřejných prostranstvích, špatný systém veřejné dopravy a hornatý terén. Všechny tyto faktory dělají ze Sarajeva město aut.

Cyklotrasy jsou navrženy poměrně netradiční a odvážnou formou. Tento projekt ocenila porota zejména proto, že ukazuje možné nové směry navrhování

Odměna: Tamás Gombos, Máté Érsek – VBL.PRSPRTY

Odměna: Zora Bogárová – Delirious Sarajevo

Odměna: Michal Křižo – WARSAW – KAMIONEK

vedené silným konceptem. Hlavní myšlenka obřího cyklistického mostu je futuristická a těžko v dnešním světě realizovatelná. Jde o manifest, demonstraci, která ukazuje, jaké je třeba vyvinout úsilí, aby města mohla fungovat bez aut.

Odměna: Michal Křižo – WARSAW – KAMIONEK (FAD STU Bratislava, Ústav ekologickej a experimentálnej architektury, vedoucí práce doc. Ing. arch. Heinrich Pifko, PhD.)

Hodnocení poroty

Projekt se nachází v postindustriální zóně čtvrti Praga ve Varšavě podél železniční trati. Oblast je obětí násilné a neudržitelné transformace. Urbanistická analýza byla provedena velmi pečlivě a na jejím základě byly formulovány postupy pro obnovu městského prostředí, ačkoli ze stávající struktury mohlo být zachováno více. Vznikl nový plán vytvářející vztah se zbytkem města.

Porota ocenila zejména urbanistickou kompozici nového zásahu. Navržené městské bloky vnášejí řád do chaotické

smíšené struktury, která vznikla v průběhu posledních dvou století. Gradace veřejných, poloveřejných a polosoukromých prostor odkazuje na evropskou městskou tradici, stejně jako na starší část čtvrti Praga na opačné straně vlakových kolejí. Navrhovaná náměstí, cesty a ulice nalézají vztah ke stávající městské struktuře. Navíc propojují severní část území s vlakovým nádražím a obrovskými zelenými plochami na jihu (parks a divoké oblasti podél řeky Visly).

Ekologické a environmentální otázky byly řešeny ve dvou měřítkách. Za zmínku stojí rozvoj brownfieldu a výše uvedené vazby mezi významnými zelenými zónami v celoměstském měřítku. Projekt se dále velmi pečlivě věnuje biodiverzitě a problémům s nízkou retencí v zelených oblastech v okolí.

*Ing. arch. Zuzana Poláková
Ústav prostorového plánování
FA ČVUT v Praze*